

DRAMATURGI ROMÂNI CONTEMPORANI

de la **A la Z**

de ADRIANA POPESCU

VICTOR EFTIMIU (II)

1960, 3 mai — *PARADA*, frescă în șase tablouri.

Teatrul Național „I. L. Caragiale”, sala Studio. Regia: Mihai Berechet. Decorurile: Ștefan Norris. Costumele: Gabriela Nazarie. Cu: Niki Athanasie, Silvia Dumitrescu-Timică, Cella Dima, Carmen Stănescu, Gr. Vasiliu-Birlic, Const. Bărbulescu, Valeria Gagealov, Coca Andronescu, Ion Manu, Victor Moldovan, Alfred Demetriu, C. Diamandi, Elvira Godeanu, Agepsina Macri-Eftimiu, Florin Piersic, C. Giura.

„Familia Brebu sau Parada, comedie în cinci acte, urmărește prin tot atâtea etape destinul lui Micu Brebu, feciorul unui negustor bogat. (...) În piesa lui Victor Eftimiu, chiar dacă viziunea este comică, personajele sînt din rîndul celor odioase, acțiunile, de cele mai multe ori de comedie, trezesc dezaprobare. Scrisă cu caracter intruziv de reportaj, ceea ce duce la unele momente de facilitate, comedia realizează în general efectul propus, arătînd în lumină adevărată lumea ridicolă și odioasă a guvernanților profitori de odinioară.” (Virgil Brădățeanu — „Comedia în dramaturgia românească”, București, Editura „Minerva”, 1970, p. 352).

„Parada, pe care la început o numisem Familia Brebu, prezintă unele aspecte ale vieții politice românești, întinzîndu-se pe prima jumătate a veacului, din vremea cînd guvernau Petru Carp și Mitiță Sturdza, și pînă la 23 August 1944.

În șase acte (sau, mai curînd, șase tablouri), se perindă în fața noastră exponenții diferitelor clanuri electorale, care au viațat societatea românească patru decenii și mai bine. O lume autentică, văzută în aparențele și-n străfundul ei de către un martor lucid, nu numai dramaturg și romancier, dar și ziarist”. (Victor Eftimiu, despre pro-

pria sa piesă, în caietul-program al spectacolului de la Teatrul Național).

„Spre deosebire de celelalte comedii istorice ale lui Victor Eftimiu, Parada are o viziune critică mai largă și mai întemeiată. Revelarea deficiențelor morale ale burgheziei nu se realizează în cadrul unui conflict pur fictiv și în limitele unui moment cu înrădăcinare vagă în realitate, ci în cadrul unei îndelungate perioade istorice, cu etape care au marcat o evoluție generală. (...)

Talentul istoric al lui Eftimiu, buna cunoaștere a epocii și a oamenilor, înclinarea lui spre farsa moralizatoare și spre aforismul usturător dau piesei un dinamism, o trepidatie în protesc și hazliu, o exactitate caricaturală, deși de linii foarte mari, a portretului pe care și spectatorul și cititorul le gustă din plin...” (Radu Popescu — în Caietul-program al spectacolului de la Teatrul Național).

Alte opinii: Alecu Popovici — „Teatrul” 7/1960

1960, *FETELE DIDINEI*

Teatrul „Ion Vășilescu” Regia Călin Florian. Scenografia: Mihai Tofan. Cu Al. Giugaru, Draga Olteanu, Sorin Gheorghiu, Stelian Cremenciuc, Maria Bernacki, Virginia Stîngaci.

„...comedie, scrisă în anii noștri, (care) consemnează un proces caracteristic, acela al dezintegrării familiilor burgheze create pe baza unor compromisuri.

Comedia, fără virtuți deosebite, rămîne printre realizările de merit ale dramaturgului, dornic să contribuie pe toate planurile la procesul de eliminare a mentalităților vetuste.” (Virgil Brădățeanu, vol. cit. pag. 352).

1960, *PANĂ LESNEA RUSALIM (RASCALA)*, dramă în cinci acte (opt tablouri) în versuri. A servit drept libret operii cu muzica de Paul Constantinescu.

III. LUCRĂRI DRAMATICE PUBLICATE (după 1944)

● *Haiducii*. Poveste vitească în trei

părți. București, Editura de Stat, 1949

- **TEATRU.** București, ESPLA, 1956. Cuprinde

Înșir'te mărgărite, Ringala, Prometeu, Inspectorul broaștelor, Dansul milioanelor. Omul care a văzut moartea, Marele duhovnic, Haiducii.

- *Doctor Faust vrăjitor*, piesă în cinci acte, București, ESPLA, 1957

- **TEATRU.** 2 volume. București, EPL, 1962. (Cu o postfață de Radu Popescu). Cuprinde :

Vol. I : *Înșir'te mărgărite, Prometeu, Thebaida, Atrizii, Ringala*

Vol. II *Pană Lesnea Rusalim, Haiducii, Inspectorul broaștelor, Omul care a văzut moartea, Parada.*

- *Cocoșul negru. Teatru.* București, EPL, 1966, colecția BPT. Prefață și tabel cronologic de Mihai Vasiliu.

Cuprinde : *Înșir'te mărgărite, Cocoșul negru, Omul care a văzut moartea, Haiducii.*

- **OPERE,** București, Editura „Minerva”, 1969 și urm.

Vol. I **TEATRU.** Legende românești. EPL, 1969

Vol. II **TEATRU.** Tragediile eline. EPL, 1970

Vol. III: **TEATRU.** Dramele medievale. EPL, 1971

Vol. IV **TEATRU.** Comedii și drame bucureștene. Editura „Minerva”. 1972

Vol. V **TEATRU.** Comedii provinciale. Drame istorice. Editura „Minerva”, 1973

Vol. VI **TEATRU.** Drame și comedii țărănești. Piese cu subiecte de peste hotare. Inedite. Editura „Minerva”, 1975

IV. OPINII CRITICE GENERALE (selec-tiv)

În volume : Mihai Florea — „Scurtă istorie a teatrului românesc”, București, Editura „Meridiane” 1970, pp. 107—109 :

„O trăsătură specifică scrierilor lui Victor Eftimiu este teatralitatea pieselor acestuia, indiferent dacă este vorba de un poem în versuri sau de o farsă în proză. Dinamismul, suspens-ul, intriga bine condusă, deznodământul neașteptat, succesiunea rapidă de planuri și acțiuni mișcarea permanentă sînt proprii teatrului lui V. Eftimiu, mai mult decît al-tor autori. Piese sale sînt, în cea mai mare parte, piese de acțiune, cu eroi

mobili, cu surprize și lovitură de teatru abil pregătite. Dar V. Eftimiu este și un autor de meditație, nu numai de acțiune. Replica sa, tirada lirică sînt încadrate de idei, de speculații filozofice, de incursiuni în folclor, de simboluri cu profunde rezonanțe în epocă. (...)

Piesele de după eliberarea țării, Pană Lesnea Rusalim, Haiducii și altele, în care inspirația lui V. Eftimiu poposește în trecutul de luptă pentru libertate socială și națională a poporului român, întregesc creația plurivalentă a acestui scriitor, creație străbătută de o înaltă responsabilitate civică, de un cald și nobil umanism”.

Virgil Brădășteanu — „Comedia în dramaturgia românească”, București, Editura „Minerva”, 1970, pp. 340—353 ; Valeriu Răpeanu — „Pe drumurile tradiției”, Cluj, Editura „Dacia”, 1973, pp. 124—128 ; Ion Zamfirescu — „Drama istorică universală și națională”, București, Editura „Eminescu”, 1976, p. 271.

În periodice : Ioan Massoff — „La aniversarea lui Victor Eftimiu”, „Teatrul”, 2/1959 ; Marin Bucur — „Victor Eftimiu la 70 de ani”, „Luceafărul”, 3/1959 ; revista „TEATRUL” 1/1973, număr omagial, în care semnează Ioan Massoff, Bogdan Ulmu, Florin Tornea, Nicolae Balotă și Valeriu Răpeanu :

„Ceea ce rămîne, înainte de toate, din acest teatru eminamente teatral, este o voce dramatică. (...) De aici retorica dramatică, de aici caracterul cantabil al pieselor lui Victor Eftimiu, vigoarea lor verbală”. (N. Balotă — „O mare voce a teatrului românesc”)

„...comediile sale reprezintă mai puțin o valoare estetică, ci, în primul rînd, una de natură populară. Cu cît înainta în vîrstă, comediile au devenit prioritar pamfletare și ilustrative, succulente în sine, prin vorbele de duh pe care omul atît de spiritual nu a reușit să le convertească într-o viziune comică asupra lumii” (Valeriu Răpeanu — „Între Caragiale și Alecsandri”)

„Autorul are ambiția de a face basm cu subiect de dramă modernă”. G. Călinescu).

„Un romantic prin imaginația aprinsă, un parnasian prin cultul armoniei și clarității”. (Constantin Ciopraga).